

mange Steder slette, og ofte er Tjenestedrengen ikke blot Husbondens, men ogsaa Medtjenernes Prügelknabe. Jeg tror, vi trænge til Beskyttelseslovgivning for de Folk ude paa Landet, som udrette ikke alene det mest anstrengende, men jeg antager, man tør sige, ofte det mest ansvarsfulde Arbejde.

Jeg skal slutte med at udtale det Haab, at mine Bemærkninger maa bidrage til, at den højtærede Landbrugsminister, naar der forelægges Forslag vedrørende vort Landbrug og vedrørende Bevillinger til Landbruget, f. Eks. til Konsulenter, hvad enten det nu er Hesteavlskonsulenter, Kvægavlskonsulenter, Svineavlskonsulenter eller Fjerkræavlskonsulenter eller hvad det nu er, maa have Opmærksomheden henvendt paa, at der er andre Felter inden for det danske Landbrug, hvor der trænges til Lovgivning, til Konsulentvirksomhed, til Beskyttelse. For godt et Aarhundrede siden foreslog en af de Mænd, der skrev om Landboforhold, at man skulde fra Regeringens Side udnævne nogle Embedsmænd, der et Par Gange om Aaret skulde rejse rundt paa Herregaarde og afhøre Herremændene og Folkene, og hvis Folkene fremkom med Vidnesbyrd om, at de bleve slet behandlede, skulde vedkommende Embedsmand have Myndighed og Magt til øjeblikkelig at arrestere vedkommende Herremænd. Der siges af vedkommende Forfatter: „Det er ikke Hoveriet, som det er galt med, det er ikke Stavnsbaandet, det er galt med, men det er de hensynsløse Husbonder“. Den Tanke, der fremkom den Gang, kunde maaske noget modificeret og noget forandret bruges ogsaa i vore Dage.

Anton Jensen: Det er kun et Par Forespørgsler til de højtærede respektive Ministre, jeg agter at fremsætte. Den første angaar et Lovforslag, som har været fremme her i Tinget for nogle Aar tilbage. Det er det i sin Tid her i Tinget meget kendte Forslag om tvungen Afgivelse af Vejmateriale. Stødet til Fremkomsten af dette Regeringsforslag var et her i Tinget i Samlingen 1897—98 fremsat lille privat Lovforslag angaaende denne Sag. Ved Slutningen af Behandlingen af dette lille Forslag lovede den daværende Indenrigsminister Bardenfleth, at han næste Aar skulde fremsætte Forslag i samme Retning. Han holdt dette Løfte særdeles loyalt, idet han udarbejdede et Forslag, med hvilket han endog gjorde sig den Ulejlighed, at han udsendte det til alle Amsraadene her

i Landet og æskede deres Mening. De fleste af Amsraadene gav Forslaget deres fulde Tilslutning, og kun ganske faa ønskede at stille enkelte Ændringer dertil. I den næste Samling 1899—1900 fremkom det samme Forslag fra daværende Indenrigsminister Bramsen i den Skikkelse, hvori det var vedtaget her i Tinget ved 2. Behandling.

Nu er der imidlertid det formelt underlige ved dette Lovforslag, at man er ikke rigtig klar over, under hvilket Ministerium denne Sag sorteres. Da det 2 Gange blev fremlagt af 2 forskellige Indenrigsministre, maatte jeg antage, at det var under Indenrigsministeriet, at Sagen sorterede. Jeg henvendte mig derfor i Fjor til den nuværende højtærede Indenrigsminister privat med Spørgsmaal om, hvorvidt denne Minister vilde være villig til at fremkomme med dette Forslag igen. Men den højtærede Indenrigsminister svarede, at saa vidt han forstod, var det noget, der ikke sorterede under Indenrigsministeriet, men maatte vistnok sortere under Ministeriet for offentlige Arbejder. Jeg skrev da til den daværende Minister, som nu er død, men fik ikke noget Svar, hvilket vel sagtens laa i, at Ministeren var syg og sengeliggende, og den fungerende Minister for offentlige Arbejder vel neppe naaede at faa Meddelelse om mit Brev. Altsaa, jeg fik ikke Svar, og jeg vidste da ikke, hvad jeg skulde gøre ved den Ting, da jeg ikke var klar over, hvilket Ministerium jeg skulde henvende mig til. Men ved Forespørgsel oppe i Rigsdagens Bureau fik jeg det Svar, at det vistnok efter al Sandsynlighed maatte sortere under Ministeriet for offentlige Arbejder. Jeg tillader mig derfor at henvende mig til den højtærede Minister for offentlige Arbejder for at spørge, om denne Minister i Aar tænker paa at fremlægge et Forslag angaaende tvungen Afgivelse af Materiale til vore Veje. Jeg vil kun sige, at vi trænge haardt ude paa Landet til en Lov om denne Sag.

Lad være, at vi her i Tinget ikke kunne enes om Anvendelsen af Grundlovens Paabud angaaende den fulde Erstatning for afgiven Ejendom, for det er jo herpaa, at Gennemførelsen af denne Lov hidtil er strandet, men om eet ere vi enige, nemlig, at det er nødvendigt, at der tildeles Kommuneraadene, Sogneraadene paa Landet, en udvidet Ret til ekspropriære, hvad der er nødvendigt, for at de kunne vedligeholde deres Veje. Ifølge de nugældende Lovbestemmelser har